

IZJAVA ZA JAVNOST

11. maj 2023

V okviru projekta Proti sovraštvu (COUNTER HATE) objavljamo šest nacionalnih in eno transnacionalno poročilo o stanju na področju pomoči žrtvam zločinov iz sovraštva.

Zločini iz sovraštva so postali globalna skrb in predstavljajo pomembne družbene, politične in pravne izzive. Dejanje nasilnega vedenja, ki ga motivirajo predsodki do rase, barve kože, vere, narodnega porekla, spolne usmerjenosti, spola ali oviranosti, se šteje za resen izraz diskriminacije.

V okviru projekta COUNTER HATE, katerega namen je **izboljšati pomoč žrtvam zločinov iz sovraštva z intersekcijskim pristopom in pristopom, osredotočenim na žrtve**, smo zaključili raziskave v 6 evropskih državah – Španiji, Grčiji, Madžarski, Italiji, Sloveniji in Litvi – s ciljem pregledati in ovrednotiti nacionalno zakonodajo in politike glede zločinov iz sovraštva. Rezultati raziskave nudijo tudi dragocen vpogled v izkušnje žrtev in ključnih strokovnjakov ter stališča nevladnih organizacij. V vsaki državi smo poleg analize zakonodaje, politik in drugih virov izvedli še 20 intervjujev in spletno anketo, da bi analizirali in čim bolj celovito vključili izkušnje in mnenja žrtev zločinov iz sovraštva in ključnih strokovnjakov, ki se z žrtvami srečujejo pri svojem delu.

Nekaj ugotovitev iz nacionalnega poročila:

- Šele pred kratkim se je vlada bolj osredotočila na boj proti zločinom iz sovraštva in sovražnemu govoru z zakonodajnimi spremembami in politikami ter kampanjami za ozaveščanje javnosti.
- Pomanjkanje razčlenjenih podatkov in statistike še vedno ovira poglobljeno raziskovanje tega področja, predvsem z vidika žrtve. Posledično je bilo ugotovljeno pomanjkanje raziskav za spodbujanje politik, ki temeljijo na dokazih.
- Raziskava kaže, da zločini iz sovraštva še vedno pogosto ostajajo neprijavljeni zaradi pomanjkanja zaupanja v institucije in pomanjkanja ustreznih podpornih storitev.

- Družba (tudi državne institucije) je še vedno tolerantna do storilcev in še vedno je pogosta relativizacija nasilja in žrtev.
- Potrebna so dodatna usposabljanja pristojnih organov na področju pomoči žrtvam.
- Obstoječi rezultati raziskav kažejo na potrebo po poglobljeni študiji viktimizacije ter o izkušnjah fizičnega nasilja in nadlegovanja.
- Potrebni je (več) kampanj ozaveščanja po vsej državi.

Nekaj citatov iz intervjujev:

»Bilo je verbalno na ulici, od tega, da ti je kdo samo kaj zabrusil »peder«, žaljivke, poniževanje, do metanja predmetov. Diskriminacija na avtobusu npr. da se je nekdo razširil na sedežih, ko sem se hotel vnesti in rekel, »tukaj ne boš sedel, peder pejdi stran«. /.../ V nabiralnik so mi vrgli listek »... raus«, kar je pomenilo, da vejo kje živim. /.../ Ta izkušnja je travmatska, ker te v resnici globoko spremeni. V smislu, da nikoli več ne greš brezskrbno ven v javnost. Vedno pričakuješ, da se bo zgodilo nekaj. Zato si vedno pozoren na okolico.« (žrtev zločina iz sovraštva in diskriminacije iz pristranskosti, aktivist za človekove pravice, ki se osredotoča na LGBTIQ+ skupnost v Sloveniji)

(1) »Približno dva meseca nisem mogel spati. [...] Bili smo zelo paranoični. [...] bilo je slabo, bal sem se marsičesa.« (2) "Na neki točki se lahko zelo zaplete z vašim duševnim zdravjem in aktivno ponujanje pomoči je nekaj, kar mislim, da je nujno potrebno." (3) "Imel sem te psihotične epizode, to tesnobo, da me vsi opazujejo, da bo prav zdaj nekdo prišel in me nadlegoval, in s tem sem se težko spopadel." (tri žrtve zločina iz sovraštva o posledicah sovražnih napadov, ki so jih doživeli v Sloveniji)

»Meni se zdi, da imajo žrtve občutek, da ti, ki bi jim pomagali, da niso dovolj močni. Rabili bi občutek, da tista organizacija, ki ti bo pomagala, da bo stala za tabo 100 % in da je močnejša od storilca. Da je to nekaj velikega in močnega. To se mi zdi, da manjka. Ta občutek, da cel svet stoji za tabo, da se ti nič ne more zgoditi, da lahko res zaupaš.« (strokovnjakinja, pravnica, zaposlena v NVO)

»Smo šli na policijo, smo prijavili, smo povedali ime storilca, vse. Pač ker smo zvedeli kdo to je in oni so to lepo zabeležili in od takrat ni ne duha ne sluha o tem primeru. To je bilo pred šestimi meseci, pač nič ni.« (borka za človekove pravice iz organizacije, ki nudi podporo predvsem migrantom, beguncem in prosilcem za azil v Sloveniji)

»Najbrž bi se dalo zmeniti, da jih ne bi bilo tam. Ampak jaz sem v bistvu hotel videti, kdo mi je to naredil. Malo sem bil Hannah Arendt, želel sem videti »zlo« v njihovih očeh, česar potem seveda nisem. Bili so pač navadni mladi ljudje, ki so zašli na neka čudna pota. Mislim, da je bilo zame terapevtsko, da sem jih videl.« (žrtev zločina iz sovraštva in diskriminacije iz pristranskosti, aktivist za človekove pravice, ki se osredotoča na LGBTIQ+ skupnost v Sloveniji)

»Žrtve zločinov iz sovraštva se najbolj bojijo sojenja, saj gre za travmatične izkušnje.« (strokovnjakinja iz organizacije, ki se osredotoča na LGBTIQ+ skupnost)

»Bila sem na avtobusu in sem se usedla zraven ženske, ki je takoj izstopila, zbežala ... Ja, tudi na avtobusu se nočejo usesti k meni. Ne vem, ker imam ruto, vedo, da nisem Slovenka, in bežijo... Ne vsi seveda, ampak ja, ljudje se drugače obnašajo, ko me vidijo.« (žrtev diskriminacije zaradi pristranskosti, muslimanka iz Sirije)

- Nacionalna poročila vseh šestih držav so na voljo [tukaj](#).
- Daljša verzija nacionalnega poročila za Slovenijo je na voljo [tukaj](#).
- Transnacionalno poročilo pa je na voljo [tukaj](#).
- Zaenkrat so vsa poročila le v angleškem jeziku.

Za več informacij o projektu COUNTER HATE in raziskovalnih rezultatih obiščite [spletno stran projekta](#) ali kontaktirajte vodjo projekta pri Mirovnem inštitutu na maja.ladic@mirovni-institut.si.

Projekt so-financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorjev in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Generalnega direktorata za pravosodje in potrošnike. Niti Evropska unija niti Generalni direktorat za pravosodje in potrošnike ne moreta biti odgovorna zanje.